

ke, overlevere det således modtagne materiale til sigtede eller andre.

Denne adgang eksisterer faktisk i forvejen. Forsåvidt angår varetægtsarrestanter, er det fra rigsadvokaten fastsat, at forsvareren, hvis han begærer det, ved tilsendelse af forsvarerpartner, løbende skal holdes orienteret om efterforskningens forløb. Der findes ingen skreven regel om at forsvareren ikke uden politiets samtykke må overlevere det modtagne materiale til sigtede eller andre, men dette antages vist nok at være hovedregel.

2. Forsvareren får efter forslaget adgang til at overvære politiets afhøringer af sigtede og ret til at stille yderligere spørgsmål. Efter hans begæring skal forsvareren have underretning om tidspunktet for afhøringerne og – uden begæring – om afhøringer, konfrontationer el. lign. som formodes at ville finde anvendelse som bevis under selve domsforhandlingen senere hen, så han kan få lejlighed til at være tilstede. Uden forsvarerens deltagelse må der kun foretages sådanne af de sidstnævnte efterforskningsskridt, som ikke kan opsættes.

Heller ikke denne regel er nogen afgørende ændring af nuværende tingenes tilstand. Også efter den nugældende retsplejelov er sigtede ikke forpligtet til at udtale sig til politiet, og han kan – som det mindre i det mere – begrænse sine udtalelser, som han selv ønsker det, og stille de betingelser han måtte ønske for at udtale sig overhovedet. En af de betingelser som han kan stille for at udtale sig eller i det hele medvirke til efterforskningsskridt er, at han ønsker, at hans forsvarer skal være tilstede (og i øvrigt ganske uanset om hans forsvarer er valgt eller beskikket). På denne måde kan sigtede allerede efter den nugældende retsplejelov opnå sin forsvarers deltagelse i nøjagtig samme omfang som nu foreslås. Når det alligevel må betragtes som en ikke uvæsentlig forbedring, at disse beføjelser lovfæstes, er det først og fremmest fordi det af mange sigtede opleves som en svær og til tider umulig belastning i hans i forvejen pressede situation at skulle fremtvinge dette resultat ved nægtelse af at udtale sig – som af politiet vil blive udlagt som mistænkelig eller i alt fald som uvenlig og forsinkende. Ikke mindst det sidste vil blive ham foreholdt af politiet som indebærende den konsekvens at hans hidtidige varetægtsfængsling (og i disse situationer typisk i

isolation og under besøgsforbud) vil blive forlænget.

Såvidt om forsvarerens *beføjelser* nu og efter forslaget.

Medens enhver – der har råd til det – således idag kan søge bistand hos en advokat som *valgt* forsvarer (men altså med mere begrænsede beføjelser for denne end om han havde været beskikket) gælder der begrænsninger med hensyn til hvem han kan få *beskikket* (indenfor det område hvor beskikkelse overhovedet kan meddeles). Den pågældende advokat skal – meget naturligt – være mødeberettiget for vedkommende ret og må ikke være inhabil, men når sigtede ønsker beskikket en advokat, der ikke hører til den faste kreds af offentlige advokater, har han dog kun krav herpå »forsåvidt det findes forsvarligt« (hvilket afgøres af retten).

Efter de nugældende regler kan beskikkesen (kun) tilbagekaldes når det »findes nødvendig i forsvarrets interesse« eller når sigtede begærer det og har truffet anden aftale om sit forsvar (uden udgift for det offentlige). Det er uklart, hvad der ligger i udtrykket »i forsvarrets interesse«.

Efter såvel de nugældende som de foreslåede regler, er det strafbart – og endda efter særlige strenge bestemmelser – hvis advokat – være sig beskikket eller ej – misbruger sin stilling som forsvarer til at modarbejde sagens oplysning eller til at forhale sagen.

Efter de nu foreslåede regler kan den forsvarer, som den sigtede ønsker til at bistå sig, udelukkes fra hvervet. Dette kan retten dels gøre allerede når anmodning om beskikkelse fremkommer, og dels på et hvilket som helst senere tidspunkt under sagens forløb. Udelukkelse kan ske i følgende tilfælde:

a. Hvis den ønskede advokats medvirken ikke kan anses for forsvarlig af hensyn til sagens behørig fremme.

b. Hvis den ønskede advokats medvirken ikke kan anses for forsvarlig af hensyn til sagens opklaring.

c. Hvis hensynet til statens sikkerhed eller dens forhold til fremmede magter undtagelsesvis gør det påkrævet i sager, der vedrører forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed eller forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder m. v.

Det skal ikke nægtes, at der vil være situationer, hvor hensynet til at sagen ikke bliver urimelig forhalet i sin behandling, kan føre